

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2024. gada 14. jūnijā
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2022/0195(COD)

7629/24
ADD 1 REV 5

CODEC 776
ENV 284
CLIMA 110
FORETS 84
AGRI 207
POLMAR 9

"I/A" PUNKTA PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Projekts – EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA par dabas atjaunošanu un ar ko groza Regulu (ES) 2022/869 (pirmais lasījums) – leģislatīvā akta pieņemšana = paziņojumi

Vācijas paziņojums

Dabas atjaunošanas regula tiek pieņemta laikā, kad lauksaimniecības nozare saskaras ar nopietniem pārbaudījumiem. Vācijas Federatīvā Republika uzsver, ka ir ārkārtīgi svarīgi, lai lauksaimniecības nozare būtu sagatavota nākotnei. Šajā saistībā nepieciešams pamats ir funkcionējošas ekosistēmas. Vācijas Federatīvā Republika uzskata, ka, lai īstenotu Dabas atjaunošanas regulu, ir svarīgi, lai lauku saimniecībām nerastos nekāds papildu slogs.

Igaunijas paziņojums

Igaunija stingri atbalsta Dabas atjaunošanas aktu. Mēs uzskatām, ka Dabas atjaunošanas akts ir viens no svarīgākajiem instrumentiem, lai apturētu un apvērstu bīstamu biodaudzveidības izzušanu Eiropā un nodrošinātu veselīgu, noturīgu un drošu vidi mums un mūsu bērniem. Biodaudzveidīga daba ir mūsu spēcīgākais sabiedrotais cīņā pret klimata pārmaiņām un pielāgošanās to ietekmei. Pārtikas ražošanas ilgtspēja, mežsaimniecība, vitāli svarīgu ekosistēmu pakalpojumu sniegšana – tas viss ir atkarīgs no dabas un biodaudzveidības. Turklāt mēs esam atbildīgi ne tikai pret saviem iedzīvotājiem un nākamajām paaudzēm, bet arī pret pasaules sabiedrību. Regula nodrošina smalku līdzsvaru starp nepieciešamajiem pasākumiem, kas apmierina dabiskās vides steidzamās un reālās vajadzības, vienlaikus ņemot vērā centienus un atšķirīgos apstākļus dalībvalstīs un nodrošinot nepieciešamo elastību to risināšanai.

Latvijas paziņojums

Latvija joprojām pievienojas nopietnajām bažām par lauksaimniecības ekosistēmu atjaunošanas noteikumu samērīgumu saistībā ar pasākumiem, kuru mērķis ir lauksaimnieciskai izmantošanai atjaunot tādas organiskās augsnes, ko veido nosusināti kūdrāji.

Tomēr Latvija atbalsta Dabas atjaunošanas regulas priekšlikuma pieņemšanu, kā arī šā priekšlikuma galveno mērķi – biodaudzveidības, klimata un cilvēku labā visā kontinentā atgriezt dabu.

Mēs uzskatām, ka uz piepūli balstīti noteikumi ar kvantitatīviem mērķrādītājiem organisko augšņu atjaunošanai un hidroloģiskā režīma atjaunošanai joprojām rada risku, ka dažas dalībvalstis ar īpašiem klimatiskajiem apstākļiem tiks ietekmētas nesamērīgi.

Latvija ir dalībvalsts, kurā lauksaimniecības zemes īpatsvars ir viens no zemākajiem Eiropas Savienībā (30 % no kopējās zemes platības). Vienlaikus Latvija ir viena no nedaudzajām dalībvalstīm ar vislielāko organisko augšņu īpatsvaru lauksaimniecības zemēs.

Ņemot vērā konkrētās īpatnības un apstākļus, hidroloģiskā režīma atjaunošanas pasākumiem nevajadzētu negatīvi ietekmēt lauksaimniecisko ražošanu, kas Latvijā ir viena no prioritārajām ekonomikas nozarēm.

Turklāt hidroloģiskā režīma atjaunošana palielina arī metāna – otras lielākās siltumnīcefektu izraisošās gāzes – emisijas. Dažos gadījumos hidroloģiskā režīma atjaunošana var būt pretrunā Latvijas ZIZIMM klimata mērķu sasniegšanai, jo īpaši īstermiņā.

Papildu finansējuma pieejamība ir būtisks priekšnoteikums šajā regulā noteikto mērķu sasniegšanai.

Nosakot vides un klimata mērķus, līdzsvaroti jāņem vērā visi zemes apsaimniekošanas, lauksaimniecības un mežsaimniecības ilgtspējas aspekti.

Lietuvas paziņojums

Lietuva pievienojas bažām par Dabas atjaunošanas regulas prasību īstenošanu. Jo īpaši lauksaimniecības jomā lauksaimniecības ekosistēmu atjaunošanas noteikumu dēļ.

Tomēr Lietuva atbalsta Dabas atjaunošanas regulas visaptverošo mērķi un konkrētos mērķrādītājus, kas ievērojami veicina pastāvīgu un ilgtermiņa ekosistēmu atjaunošanu visās Eiropas Savienības sauszemes un jūras teritorijās.

Mēs uzskatām, ka ar regulu varētu panākt pareizo līdzsvaru starp pasākumiem, kas nepieciešami, lai apturētu bioloģiskās daudzveidības izzušanu, vienlaikus ņemot vērā dalībvalstu atšķirīgos apstākļus un nodrošinot nepieciešamo elastību to risināšanai.

Tomēr regulas īstenošana palielinās administratīvo un finansiālo slogu, jo īpaši Lietuvas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarēs. Tāpēc stabils, skaidrs, pamatots un mērķorientēts finansējums, jo īpaši, izmantojot ES finanšu instrumentus, ir viens no priekšnoteikumiem, lai efektīvi īstenotu atjaunošanas pasākumus un kompensētu dažāda līmeņa saimnieciskās darbības ierobežojumus.

Turklāt jaunās prasības nedrīkst negatīvi ietekmēt lauksaimniecisko ražošanu, kā arī pārtikas piegādes ķēdes. Īstenošanas periodā būtu jāņem vērā valstu īpatnības, saglabājot tās valstu īstenošanas plānos un piešķirot pietiekamu finansējumu no Eiropas finanšu instrumentiem.

Nīderlandes paziņojums

Nīderlandes valdība vēlas atkārtoti uzsvērt, ka tā uzsver Dabas atjaunošanas regulas nozīmi un atbalsta tās virsmērķi. Mēs vēlētos pateikties prezidentvalstīm Francijai, Zviedrijai, Spānijai un Beļģijai, kā arī Komisijai un Eiropas Parlamentam par konstruktīvo pieeju regulas izstrādes pabeigšanā. Mēs vēlētos izteikt atzinību visiem ES partneriem, kuri ir nopietni uztvēruši Nīderlandes bažas un ir centušies sarunu laikā rast risinājumus šo problēmjaudājumu risināšanai.

Tomēr Nīderlandes parlaments ar lielu balsu vairākumu ir pieņēmis priekšlikumu, lūdzot valdību balsot pret Dabas atjaunošanas regulu, ņemot vērā būtisko izaicinājumu sasniegt pašreizējos un turpmākos mērķus atjaunot dabu, ņemot vērā augsto iedzīvotāju blīvumu un lielo spiedienu uz zemes izmantošanu, ko rada konkurējošas ekonomiskas, sociālas un vidiskas prasības, un ar to saistītos juridisko un politisko seku riskus. Regulā noteiktie saistošie mērķi 2040. un 2050. gadam pastiprina īstenošanas izaicinājumus. Līdz ar to Nīderlandes valdība balsos pret regulu.

Kad regula būs oficiāli pieņemta un stājusies spēkā, Nīderlande ir apņēmusies sekmīgi īstenot regulu. Mēs centīsimies īstenot regulu tā, lai administratīvais slogs un juridiskās prasības attiecībā uz sabiedrībai nozīmīgiem projektiem būtu pēc iespējas ierobežotas, un mēs tieksimies uz zemes un resursu daudzfunkcionālu izmantošanu regulas ietvaros. Nīderlande cer uzturēt pastāvīgu dialogu ar Komisiju un dalībvalstīm, lai nodrošinātu, ka regula palīdzēs atjaunot ekosistēmas cilvēkiem, klimatam un planētai.

Polijas paziņojums

Polija atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas un Eiropas Parlamenta centienus regulas priekšlikuma sagatavošanā, kura ir reakcija uz vienu no mūsdienu pasaules visbūtiskākajiem izaicinājumiem. Polijas valdība pauž pateicību prezidentvalstīm Francijai, Zviedrijai, Spānijai un Beļģijai par to pūlēm panākt kompromisu sarunās par šo regulu.

Polijas valdība pilnībā saprot, ka ir vajadzīgi tādi efektīvi pasākumi, lai aizsargātu un atjaunotu dabas resursus, kā tie, kuri iekļauti ES Dabas atjaunošanas aktā, un apzinās, ka šo aktu ir atbalstījušas daudzas nevalstiskās organizācijas, zinātniskās aprindas un citas dalībvalstis. Polija ir vairākkārt uzsvērusi biodaudzveidības lomu un nozīmi, un tās ietekmi uz visu ekosistēmu pienācīgu darbību, kā arī uz esošās un turpmākās Eiropas sabiedrības drošību ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanas kontekstā. Regulā nav atzītas iespējamās neatbilstības starp ekosistēmu aizsardzības un atjaunošanas mērķiem un šo mērķu īstenošanas metodēm. Šā iemesla dēļ Polija nevar atbalstīt regulu.

Ar lauksaimniecību saistīti jautājumi – turklāt ne tikai Polijā, bet Eiropas Savienībā kopumā – raisa pamatotas šaubas attiecībā uz regulas projekta principu pilnīgu pieņemšanu. Šie jautājumi bieži vien ir saistīti ar ES lauksaimniecības tirgus darbības pamatelementiem sakarā ar sistēmiskajām izmaiņām, kas ieviestas saskaņā ar Eiropas zaļā kursa stratēģijas principiem, kuri šobrīd tiek sarunās pārskatīti.

Polija uzskata, ka regulas mērķi ir vērienīgi, tomēr pastāv bažas par to, vai šos pasākumus būs iespējams efektīvi īstenot, jo īpaši par finansiālo aspektu. Jau kopš Dabas atjaunošanas akta izstrādes sākuma Polija ir pastāvīgi norādījusi uz to, ka dabas atjaunošanai netiek garantēti atbilstoši finanšu resursi (lai izpildītu regulā noteikto pienākumus). Uzsākot izvirzīto mērķu īstenošanas posmu, būtu jāpalielina finanšu piešķirumu līmenis dabas atjaunošanas darbībām.

Turklāt Polija uzskata, ka ekosistēmu atkārtotas izveides un atjaunošanas plānošanas un procesu sarežģītības un laukietilpības dēļ dokumentā noteiktie termiņi nav piemēroti paredzētajam mērķim.

Komisijas paziņojums

ES un tās dalībvalstis ir puses Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas (ANO/EEK) 1998. gada 25. jūnija Konvencijā par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (“Orhūsas konvencija”).

Dalībvalstīm jānodrošina, ka tiem sabiedrības locekļiem, kuriem ir pietiekamas intereses vai kuri uzskata, ka ir aizskartas viņu tiesības, kas paredzētas valsts tiesību aktos, ir piekļuve izskatīšanas procedūrai tiesā vai neatkarīgā un objektīvā ar likumu izveidotā struktūrā, lai neatkarīgi no šo sabiedrības locekļu lomas nacionālā atjaunošanas plāna sagatavošanas un izstrādes procesā viņi varētu apstrīdēt nacionālo atjaunošanas plānu materiālo vai procesuālo juridisko pamatu un kompetento iestāžu bezdarbību. Tas ir saskaņā ar relevanto Eiropas Savienības Tiesas judikatūru par iespēju vērsties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem un pilnībā atbilst arī saistībām, ko dalībvalstis uzņēmušās, būdamas Orhūsas konvencijas puses ¹.

¹ Sk. arī paziņojumu “Tiesu iestāžu pieejamības uzlabošana saistībā ar vides jautājumiem ES un tās dalībvalstīs” (dok. 11854/20 - COM(2020)0643).